

Toespraak herdenking Kindertransporten Vught

Binyomin Jacobs, opperrabbijn

En hier staan we dan weer, bij het kindermonument. Jaar in jaar uit mag ik proberen om hier een voorstelling maken van hetgeen onvoorstelbaar is. Ik mag luisteren ieder jaar weer vol aandacht en onbegrip naar Donald de Marcas die de proclamatie voordraagt: *tenslotte delen wij u nog mede, dat de goede hoop bestaat, dat de kinderen hier in het land ondergebracht zullen worden en de ouders kunnen dan, indien zij dit wensen nog terugkeren.*

Donald de Marcas heeft die afschuwelijke jaren fysiek meegemaakt, het is hoorbaar in zijn stem, en ik ben een kind van de naoorlogse generatie. Alles was bij ons thuis vóór en ná de oorlog. En ik moest viool spelen, omdat oom Joseph, die als Joodse verzetstrijder was opgepakt en daarna vermoord, ook viool speelde.

Hoe lang gaan wij nog door met herdenken? Het aantal overlevenden slinkt met de dag en ook de zogenaamde tweede generatie is al met pensioen. Mijn kleinkinderen, zo vraag ik mij al jaren af, zullen die nog gevoel kunnen hebben bij de namen op het kindermonument. De vermoorde kinderen hadden hun overgrootouders moeten zijn. En de waarschuwing die moet uitgaan van deze plaats? Die zal niet meer nodig zijn, dacht ik ietwat naïef, want iedereen heeft het nu wel begrepen. Toen ik op school leerde dat er een bepaald soort ratten bestaat, ik meen mij te herinneren in Scandinavië, dat eens in de zoveel tijd collectief zelfmoord pleegt door met zijn allen naar de zee te rennen om daar vervolgens te verdrinken, dacht ik toen: wat een domme beesten. Maar toen ik wat ouder werd zag ik hetzelfde destructieve gedrag ook bij het intelligente wezen dat 'mens' wordt genoemd.

- Tijdens de meidagen zijn 2.200 militairen omgekomen.
- Tussen 1940-1945 lieten tussen de 225.000 en 250.000 Nederlanders het leven.
- Van de 107.000 gedeporteerde Nederlandse Joden zijn er 104.000 vergast.
- 240 leden van Sinti en Roma zijn in Auschwitz vermoord.
- 2.000 verzetstrijders zijn doodgeschoten vanwege gepleegd verzet en ook 850 niets vermoedende burgers werden toevallig hierin meegenomen.
- 20.500 burgers kwamen om bij bombardementen en gevechten in de frontlinies.
- 30.000 Nederlandse dwangarbeiders stierven als gevolg van uitputting en bombardementen.
- De bevrijding van Nederland kostte 50.000 militairen het leven.
- Enz.
- En in totaal kwamen ca. 55 miljoen mensen om, tussen 1939 – 1945.

Vorige week waren wij niet weg te slaan bij de radio en tv vanwege de aanslag in Londen, waar acht doden te betreuren vielen.

En terwijl er elders in de wereld duizenden en duizenden worden vermoord of misbruikt, maken wij in Nederland een wet tegen verbale intimidatie in het publieke domein (terecht!) en kijken we weg van de mensenhandel van honderden vrouwen die, gewoon in ons zo fatsoenlijke landje, tot prostitutie worden gedwongen en voor derden hun lichaam moeten omzetten in geld. En via de zegen of de vloek van sociale media bloeit afpersing en nog veel erger.....

Maar gelukkig is onze overheid tegen discriminatie en beschermt haar burgers. **Jammer dat een gemeenteraadslid uit Den Haag meende zich te moeten uiten op een wijze die onacceptabel is en i.p.v. verzoening, antisemitische haat verkondigde en die mij doet afvragen:**

Waar gaan we met zijn allen heen? Want laten we goed beseffen: de Joden hadden gedurende de Kruistochten het verkeerde geloof. Tijdens de Middeleeuwen, als ergens de pest uitbrak, mochten zij verdeld worden omdat zij gelijk een schadelijk virus waren. In de Tweede Wereldoorlog hadden de Joden het verkeerde ras. En het ultieme kwaad dat te pas en te onpas bestreden moet worden heet nu: Israël. En alle Joden zijn zionisten!?

Mijn tante Lene, die bijna 90 jaar is, vertelde mij vorige week, voor het eerst, hoe geniepzig zij en haar familie behandeld waren door de Consul der Nederlanden in Frankrijk, waarheen ze gevlucht waren. En hoe pijnlijk het welkom was, terug in het Vaderland. De achterstallige rekeningen die ze moesten betalen en het niet terugkrijgen van hun bezittingen. En laten wij maar het zwijgen bewaren over de overlevenden uit de concentratiekampen die ook hier weer in kampen belanden, omdat ze door alle misère heen stateeloos waren geworden.

Twee weken geleden mocht ik vernemen, bij de onthulling van een monument in Venlo, hoe de heer Philip Cohen na de oorlog een deurwaarder aan de deur kreeg die de achterstallige waterrekening kwam opeisen. Niet van de privéwoning van de heer Cohen, maar van een lekkage in 1943 in de synagoge. Hij was Jood en dus moest hij de achterstallige waterrekening van de niet in gebruik zijnde synagoge betalen, want er was geen andere Jood meer over die kon betalen. Gelijk ik vandaag aansprakelijk ben en beschimpt mag worden voor al hetgeen in de Staat Israël fout zou gaan, terwijl in de Israël omringende landen.....

En toch lazen wij gisteren in de wekelijkse voorlezing uit de Thora in alle synagogen ter wereld, hoe de Hogepriester Aäron de Menora moest aansteken in de Tempel. Joden worden een volk van priesters genoemd. Wij hebben een dienende functie. Van ons, en van ieder die echt mens wil blijven, wordt een positieve bijdrage aan de samenleving verwacht. Wij mensen moeten de lichtjes ontsteken, de vlammetjes laten branden, licht brengen om duisternis te verdrijven. En daarom is het van vitaal belang dat wij, onze kinderen, kleinkinderen en achterkleinkinderen, hier blijven komen om te herdenken.

De namen van 1269 kinderen, mijn kinderen, onze kinderen, staan hier vereeuwigd op dit kindermonument.....een *kindermonument*. Eén duizend, twee honderd en negen en zestig namen, kinderen, vermoord, veel en veel te vroeg, onbegrijpelijk en onaanvaardbaar.

Toen voor de Lubavitcher Rebbe, rabbi Joseph Jitschak Schneerson, een spion van de KGB stond die dreigde hem te fusilleren, reageerde hij met de volgende woorden: de dood is bedreigend voor hen die denken dat het na dit aardse bestaan voorbij is. Maar voor hen, die weten dat er ook na dit aardse bestaan een leven is, is de dood slechts een verandering van locatie. De zieltjes van onze kinderen van het Kindertransport, hun vlammetjes, blijven branden en vechten, hier, op dit monument, tegen een alsmaar donker wordende duisternis. Ze zijn eeuwig, niet te doven, gelijk het eeuwige licht in de Tempel in Jeruzalem. Hier op dit kindermonument stralen zij hun warmte, pijn en waarschuwing uit, want alleen hun lichaampjes werden hen ontnomen. Op hun zieltjes, hun nesjommes, kon de vijand geen grip krijgen, niet toen, niet nu en niet morgen! Hier, vanaf dit monument, blijven zij ons steunen vanuit de hogere werelden, in de nabijheid van de Allerhoogste en ons bij voortduring wijzen op onze plicht om mens te blijven, ook in de duisternis.

Gebed-Kadiesj

Nationaal Monument Kamp Vught, 11 juni 2017